

Tereza Wiesnerová (*1928)

Tereza Wiesnerová sa narodila v Topolčanoch. V roku 1940, keď mala nastúpiť do 2. ročníka meštianky, jej pre židovský pôvod zakázali chodiť do školy. Židovská škola však ešte dostala povolenie spraviť pre židovské deti z päťročnenky osemročenkou a Tereze tak umožnili dokončiť osemročnú školu.

Počas holokaustu stratila otca, mamu, jednu zo sestier a veľkú časť širšej rodiny. Po oslobodení tábora, v ktorom bola väznená spolu s najstaršou sestrou, strávila niekoľko týždňov v bývalých nemeckých kasárňach a ošetrovni pri Hanoveri, kde sa zotavovala, pretože cestu nazad na Slovensko by kvôli podvýžive nezvládla.

V lete 1945 sa spolu so sestrou dostali späť do Topolčian, kde ich čakal sestrin manžel. V Topolčanoch sa však kvôli povojnovému protižidovskému pogromu neusadili. So sestrou a švagrom sa presťahovali do Komárna, kde sa zoznámila s neskorším manželom Ondrejom Wiesnerom. V roku 1948 sa zosobášili a o rok neskôr odišli do Izraela.

 podcast

 príbeh

Aktivita 1: Antisemitizmus včera a dnes

Časová dotácia:

4 vyučovacie hodiny

Cielová skupina:

stredná škola

Téma:

antisemitizmus, príbehy 20. storočia, oral history, stereotypy, hoaxy

Ciel:

Priblížiť mladej generácii problematiku antisemitizmu v spoločnosti. Uvedomiť si, že antisemitizmus je v spoločnosti stále prítomný a naďalej nebezpečný. Pochopiť, kam až môže zájsť neoverovanie si informácií a neodlíšenie hoaxov a konšpirácií od faktov. Viest' k hľadaniu porozumenia medzi ľuďmi a odmietaniu nenávisťi.

Pomôcky:

počítač, internet, tabuľa, papiere A4, farbičky

Postup:

1. Úvod do problematiky

- Žiakov rozdelíme do štvorčlenných skupín.
- Zadáme im úlohu nájsť na internete 3 definície/výklady slova „antisemitizmus“. Zároveň by si žiaci mali zapísať, z akého zdroja tú ktorú definíciu čerpali. Na splnenie zadania majú 10 minút.
- Vyzveme skupiny na prezentáciu definícií/výkladov.
- Študenti zároveň informujú, z akých zdrojov čerpali.
- Zhrnieme prezentované zistenia, vyzdvihneme kľúčové výklady pojmu antisemitizmus.
- Pýtame sa, čo si žiaci pod týmto pojmom predstavovali pred aktivitou, čo nové sa dozvedeli počas jej realizácie.

2. Zoznámenie sa s príbehom pamätníčky

- Žiaci si opäť posadajú na svoje miesta a individuálne si na počítačoch/tabletoch čítajú príbeh pamätníčky Terezy Wiesnerovej.
- Po prečítaní si spoločne so žiakmi vypočujeme súvisiaci podcast. Môžeme rozdať papiere a farbičky, aby si žiaci počas počúvania mohli zakresliť momenty, ktoré ich zaujali. Na báze dobrovoľnosti ich po odznení podcastu prezentujú.

3. Antisemitizmus včera a dnes

- Žiakov rozdelíme do 3 skupín.
- Jednotlivým skupinám zadáme nasledovné úlohy:
 - **Skupina č.1:** Nájdite prejavy antisemitizmu v príbehu pamätníčky.
 - **Skupina č.2:** Na internete vyhľadajte informácie o tom, ako sa antisemitizmus v spoločnosti prejavoval pred druhou svetovou vojnou.
 - **Skupina č.3:** Na internete vyhľadajte informácie o prejavoch antisemitizmu v 21. storočí.
- Na splnenie úlohy majú 45 minút.
- Po uplynutí tohto času vyzveme na prezentáciu zistení jednotlivých skupín.
- So žiakmi diskutujeme o ich dojmach z aktivity. Pýtame sa, ktoré zo zistení boli pre nich nové, ktoré ich najviac prekvapili a prečo. Spoločne porovnávame prejavy antisemitizmu v minulosti a v súčasnosti. Upozorníme na skutočnosť, že holokaust bol vyvrcholením dlhodobých protižidovských nálad v spoločnosti a živná pôda pre túto tragédiu sa tvorila už dlhé roky predtým prostredníctvom zdanlivo nevinných prejavov nevráživosti na uliciach, v médiách a pod. Položíme žiakom otázku, čo bolo príčinou antisemitských nálad v minulosti. Následne diskutujeme o tom, čo je príčinou súčasného antisemitizmu.

- Upriamime pozornosť žiakov na sériu videí *Nehádz flintu do Žida*, ktoré sa snažia vyvracať stereotypy, hoaxy a konšpiračné teórie o členoch židovskej komunity. Tie sú totiž jedným z hnacích motorov antisemitských nálad v spoločnosti. Jedno z videí si spoločne môžeme pozrieť.
- Na záver upozorníme na to, že holokaust je tragickým príkladom toho, aké dôsledky môže mať neoverovanie si informácií, nerozpoznanie hoaxov, konšpirácii od pravdy, a nevráživosť medzi ľuďmi. Vyzývame k hľadaniu porozumenia medzi ľuďmi a odmietaniu nenávisťi v každodennom živote, aby sa ľudstvo v budúcnosti vyhlo tragédii akou bol holokaust.

Aktivita 2: Vzdelanie nie je samozrejmosť

Časová dotácia:

3 vyučovacie hodiny

Cieľová skupina:

základná škola

Téma:

vzdelanie, školstvo, príbehy 20. storočia, oral history, diskriminácia

Cieľ:

Uvedomiť si, že vzdelanie nie je samozrejmosťou. Pochopiť, aké prínosy má pre náš život a čo strácajú ľudia, ktorí k nemu nemajú prístup.

Pomôcky:

počítač, internet, papieriky A5 podľa počtu žiakov, nástenka, magnetky/špendlíky/lepiaca páska, papiere A4, farbičky

Postup:

- Žiakov inštruujeme, aby si každý individuálne prečítal príbeh pani Terezy Wiesnerovej.
- Následne si spoločne vypočujeme podcast. Môžeme rozdať papiere a farbičky, aby si žiaci počas počúvania mohli zakresliť momenty, ktoré ich zaujali. Na báze dobrovoľnosti ich po odznení podcastu prezentujú.
- Poukážeme na tú časť príbehu, kde si pamätníčka spomína, že nemohla pokračovať v štúdiu na škole, o ktorú mala záujem, kvôli tomu, že bola židovskej národnosti. Upozorníme, že si cestu k vzdelaniu našla, aj keď jej v tom bolo bránené.
- Vysvetlíme, že vzdelanie ani dnes nie je samozrejmosťou.
- Rozdelíme žiakov do troch skupín. Jednotlivým skupinám zadáme nasledovné úlohy:
 - Skupina č. 1:** Nájdite 5 krajín, v ktorých je vzdelanie na všetkých stupňoch zdarma. Zistite, kedy začalo byť vzdelanie v týchto krajinách bezplatné.
 - Skupina č. 2:** Nájdite 5 krajín, v ktorých je vzdelanie aspoň v niektorom zo stupňov s poplatkom.
 - Skupina č. 3:** Nájdite 5 krajín, v ktorých je vzdelanie dostupné len určitým spoločenským skupinám a iným nie.
- Na splnenie úlohy majú žiaci 45 minút.
- Vyzveme skupiny na prezentáciu ich zistení.
- So žiakmi diskutujeme o ich dojmach zo získaných poznatkov. Čo nové sa dozvedeli, čo ich prekvapilo a prečo. Čo si myslia o s poplatným štúdiu, resp. o bezplatnom štúdiu. Ako ochudobňuje nedostupnosť vzdelania skupiny, ktoré k nemu v niektorých krajinách nemajú prístup.
- Na záver žiakom rozdáme papieriky formátu A5.
- Inštruujeme ich, aby veľkými tlačnými písmenami napísali na svoj papierik 1 prínos, ktorý má pre ich prítomný život alebo budúcnosť vzdelanie.
- Na premyslenie a napísanie majú 5 minút.

- Lístočky vyzbierame do misky.
- Losujeme lístky a necháme triedu hádať, ktorý zo žiakov napísal daný prínos.
- O jednotlivých prínosoch diskutujeme.
- Na záver si lístočky môžeme vystaviť na nástenke. Vytvoríme z nich nejaký obrazec, napr. smajlíka, domček, slnko a pod. Fantázii sa medze nekladú. Dôležité je, aby boli textom nahor, t.j. aby žiaci mali v najbližšom období na očiach, čo počas tejto aktivity formulovali ako prínosy vzdelávania pre ich životy.